

GGD

Gooi en Vechtstreek

Gezonde Leefomgeving:

Burgers leven langer en gezonder in een klimaatbestendige leefomgeving

Marein de Jong

Programmamanager gezonde leefomgeving

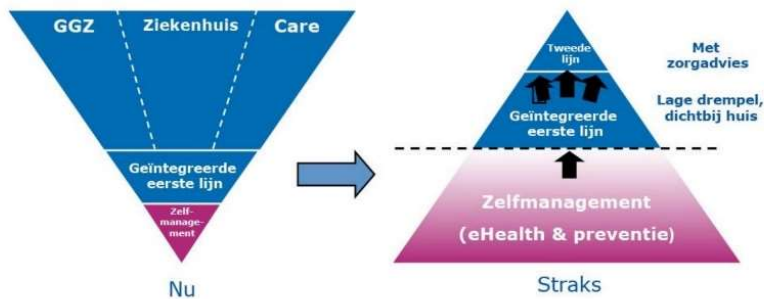
Juni 2024

Ma.dejong@ggdgv.nl

Gezonde leefomgeving belangrijke factor in gezondheid

Visie op betaalbare zorg in de toekomst

Bron: Menzis, Bas Leerink, Raad van Bestuur

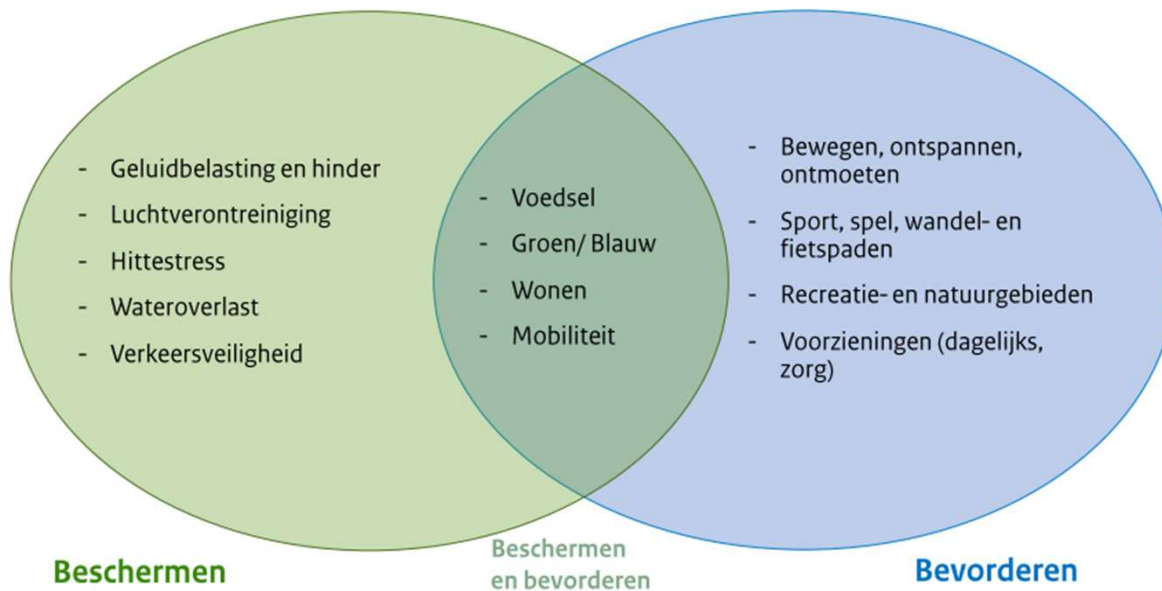
07-12-2023 MIA op preventie

Gezondheid wordt beïnvloed door veel factoren, onder te verdelen in drie hoofdcategorieën: lichaam & persoon; leefstijl & sociale context; gezonde leefomgeving

Gezonde leefomgeving : breed vakgebied én in ontwikkeling!

PFAS
Klimaatverandering
Infectieziekten

Thema's sociaal:

- Ontmoeten en participatie
- Bewegen/sporten en spelen
- Hitte en wateroverlast

Thema's fysiek:

- Klimaatadaptatie, mobiliteit
- Biodiversiteit
- Luchtverontreiniging
- Woningbouw en economie
- Energietransitie

GGD heeft een wettelijke taak op het gebied van de gezonde leefomgeving & medische milieukunde (MMK)

Advies aan gemeenten (wet publieke gezondheid & omgevingswet)

Wet publieke gezondheid : gezondheidsmonitor, analyse, (beleids)advisering, preventieprogramma's

Specifiek voor MMK: Bevorderen medische milieukundige zorg:

- a. Het signaleren van ongewenste situaties,
- b. Het adviseren van de bevolking over risico's
- c. Het beantwoorden van vragen uit de bevolking en het geven van voorlichting,
- d. Het verrichten van onderzoek.

Wat doet de GGD Medische milieukunde?

Meldingen, advisering & onderzoek

Doel:

- **Gezondheidskundig advies** aan burgers, gemeenten (en pers) over (gevaarlijke) stoffen en gezond gedrag en het aanbieden van bijbehorend handelingsperspectief.

Verzoeken/meldingen: 50% burgers en 50% gemeente
Lood, PFAS, Houtstook, Schimmel

- In samenwerking met IZB
- Goede samenwerking met o.a. Amsterdam, landelijke vakgroepen en met het RIVM.

Gezonde leefomgeving

```
graph TD; A[Gezonde leefomgeving] --> B[GALA]; A --> C[IZA]; A --> D[Omgevingswet];
```

GALA

IZA

Omgevingswet

GALA

Gezond en Actief Leven Akkoord

Spelers:

Gemeenten, GGD-en Zorgverzekeraars en VWS

Doelen:

- Terugdringen gezondheidsachterstanden
- Gezonde en fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen
- Versterken van de verbinding met de sociale basis
- Gezonde leefstijl
- Versterking mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
- Vitaal ouder worden
- Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur

15 programma's

- Lokaal sportakkoord
- Brede regeling combinatiefuncties
- Terugdringen gezondheidsachterstanden
- Kansrijke Start
- Mentale Gezondheid
- Aanpak overgewicht en obesitas
- Valpreventie
- Leefomgeving
- OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek
- Versterken Sociale basis
- Mantelzorg
- Eén tegen eenzaamheid
- Welzijn op recept
- Versterking kennis en adviesfunctie GGD
- Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

Gezonde leefomgeving kerndoel in GALA: Gezonde en fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen

Gezonde leefomgeving

Beoogd resultaat:

- Bij besluitvorming over de fysieke leefomgeving (zoals in omgevingsplannen) wordt gezondheidskennis toegepast. Die kennis gaat over gezondheidsbevordering (bijv. uitnodigen tot bewegen en ontmoeten) én over gezondheidsbescherming (bijv. bescherming geluid- en luchtkwaliteit).

Mogelijke onderwerpen:

Schone lucht akkoord

Hitteplannen

Gezonde voedselomgeving

Klimaatverandering

Beoogd resultaat:

VWS en gemeenten zetten in op meer kennis en maatregelen om (kwetsbare) mensen zo goed mogelijk te beschermen tegen hitte, allergieën, infectieziekten en uv-straling.

Rol GGD:

- Bereidheid te adviseren op thema's

Gezonde leefomgeving & IZA

B2: Passende en gezonde woon- en leefomgeving: het bevorderen van een gezonde woon- en leefomgeving door een regionaal netwerk van experts in te richten dat adviseert bij het (her) inrichten van de openbare ruimte.

Coalities met raakvlakken met gezonde leefomgeving

- Waardig ouder worden
- Gezond leven en preventie

Gezonde leefomgeving is een kans in de transitie van Ziekte en Zorg naar preventie & gezondheid:

Preventie via: Gebied, Gebouw, Gedrag

Verbinding met fysiek domein als aanvullende kans

Transformaties

Binnen de vijf transformaties zijn er dertien onderliggende oplossingsrichtingen

- A** **Zelf- en samenredzame inwoner(s)**
  1. Bewustwording & normaliseren
  2. Voorbereid ouder worden
  3. Weerbaarheid
  4. Gezond leven en preventie
- B** **Krachtige gemeenschap**
  1. Community building*
  2. Gezonde leefomgeving
- C** **Ondersteuning nabij**
  1. Wijgericht werken
  2. Aanvullende expertisenetwerken*
- D** **Passende zorg**
  1. Juiste zorg en ondersteuning
  2. Afstemming en samenwerking in de keten
- E** **Mogelijk maken van de beweging**
  1. Behoud en ontwikkeling van personeel
  2. Faciliterende financiering
  3. Digitalisering

Leefomgeving die past bij het ouder worden en/of ouder zijn (relatie met WOZO)

Gezondheid & de gezonde leefomgeving in de Omgevingswet:

Omgevingswet: brengt onderwerpen uit de fysieke leefomgeving samen (inc thema's zoals gezondheid, veiligheid, geluid, natuur, bouw en water)

Ruimte voor maatwerk en ambities op gezondheid

“Rekening houden met **gezondheid** bij toedeling van functies (in het omgevingsplan, omgevingsverordening of projectbesluit)”

Integrale manier van werken: *binnen gemeenten én met ketenpartners*
1e toets binnen gemeente zelf (‘intaketafel’)
GGD kan betrokken worden als ketenpartner

Gezonde leefomgeving in de Omgevingswet:

Organisatie van Regionale samenwerking:

- Samenwerkingsafspraken met ketenpartners
- Programmamanageroverleg Omgevingswet (coördinatie door RIO VNG)
- 3 werkgroepen omgevingsplannen, DSO, VTH

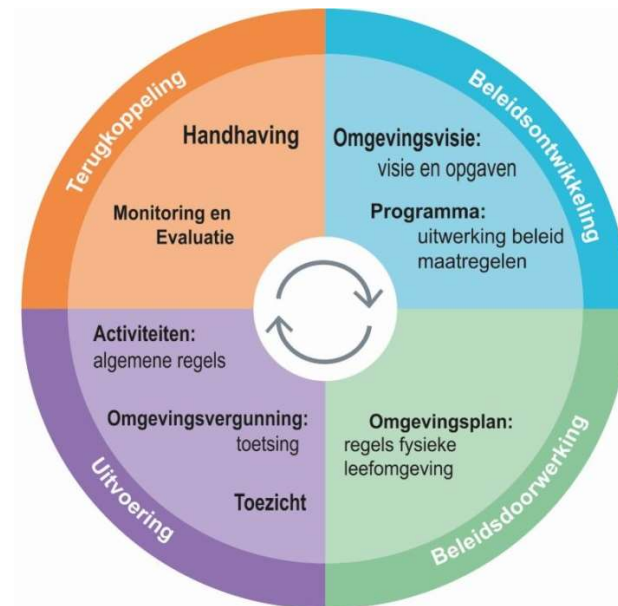
Ervaringen tot nu toe:

- Beperkt aantal verzoeken ontvangen
- Veel gemeenten nog aan het implementeren

Rol GGD

- Integrale Advisering over gezondheid in de (in ontwikkeling zijnde) omgevingsvisies (en omgevingsplannen)
- Deelname in programma's en/of andere uitwerkingen

bijv advies geluidsbelastbouwen, beweegvriendelijke leefomgeving senioren, hitte etc

Gezonde burger & gezonde planeet & betaalbare maatschappij → transitie naar preventie

Gezondheid wordt beïnvloed door veel factoren, onder te verdelen in drie hoofdcategorieën: lichaam & persoon; leefstijl & sociale context; gezonde leefomgeving

- Gezonde leefomgeving is één van de pijlers van gezondheid
- Valt onder veel verschillende domeinen bij gemeenten
- *Health in all policies* EN
- Fysieke domein in gezondheidsthema's (gebied, gebouw, gedrag)
- Samen leren, proberen en samenwerking (fysieke & sociale domein) → leefomgeving als linking-pin
- GGD beschikbaar voor advies (binnen bestaande formatie)

